

Bringing the Truest You to the Yamim Noraim: אמת לאמיתו

הכנה לראש השנה, תש"פ

(1) ליקוטי מהרי"ח – מנהגי חודש אלול (ר' ישראל חיים פרידמאן מראחוב זצ"ל)

ועיין במג"א (סימן תקפ"א ס"ק ט"ו) בשם השל"ה (מס' ראש השנה נר מצוה אות י"ט) שא"צ צריך התוקע והשליח ציבור לפרוש עצמם ג' ימים לפני ראש השנה מכל טומאה וכו' וילמוד פרושי התפלות והפיוטים והלכות תפלה והתקיעות וכו', ושמעתי בשם הרב הקדוש מו"ה מרדכי מנדבורנא זצלה"ה שקודם ראש השנה היה אצלו איש אחד, וכאשר בא ליטול רשות לפטור שאלו מפני מה נחפו לצאת, והשיב שהוא בעל תפלה וצריך לסדר לו התפלות כלשון אשכנז איבער צו זעהן דאס מחזור, ואמר לו הרה"ק מו"ה ר' מרדכלי המחזור הוא כמו בשנת אשתקד נור דייך איבער זעה.

(2) תפלת ראש השנה

- וְטַהַר לִבְנוֹ לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת, כִּי אֲתָה אֱלֹקִים אֱמֶת, וּדְבַרְךָ אֱמֶת וְקִיָּם לְעַד. בָּרוּךְ אַתָּה ד' מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזְּכָרוֹן:
- יֵשֶׁר מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵינוּ בְּאֵמֶת. אֵיךְ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֱמֶת. חֲשֵׁב פְּעָלוֹ אֱלֹקִים אֱמֶת:
- אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצֵרָם.
- וְכָל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא דִּין אֱמֶת:

(3) ארץ צבי – פרשת כי תצא, עמ' רטז (ר' ארי' צבי פרומר אב"ד קוז'יגלוב זצ"ל הי"ד)
 והוכחת דברים (עי' רש"י תצוה כ"ח, ט"ו), גם שמעתי בשם הרה"ק מקוצק וצוקלה"ה שהגיד בזה"ל, „ר"ה משפט מען אויס וואס וואהר איז" [בראש השנה מבררים במשפט מה אמיתו], עכלה"ט. עוד הגיד הרה"ק מקוצק וצוקלה"ה שא"א לשום אדם להגיע לאמיתות נקודת האמת רק הכהן הגדול ביוה"כ בשעה שהיה לפני ולפנים, עכדה"ק.

(4) מסכת שבת דף נה.

אמר רבי חנינא: חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת.

(5) בעל הטורים – פרשת בראשית

בראשית ברא אלקים. ס"ת אמת. מלמד שברא הקב"ה העולם באמת, כמו שנאמר (תהלים קיט קס) "ראש דברך אמת" (ב"ר א ז). ברא אלקים את. ס"ת אמת: וירא אלקים את. (פסוקים ד לא) ס"ת אמת: ויברא אלקים את. (פסוקים כא כז) ס"ת אמת: ברא אלקים לעשות. (להלן ב ג) ס"ת אמת.

(6) בעל הטורים – פרשת בראשית

ד"א אותיות א' בתשרי נברא העולם (תקו"ז עו ב, ועי' ר"ה כז א תוד"ה כמאן) ... "בראשית ברא" (1116=) בגימטריא בראש השנה נברא.

(7) רש"י – פרשת תצוה, פרק כח, פסוק טו

חשן משפט - שמכפר על קלקול הדין. דבר אחר "משפט", שמברר דבריו והבטחתו אמת...

8) אגרא דלכה – פרשת בראשית, ד"ה בראשית... הנה הזקנים (ר' צבי אלימלך מדינוב זי"ע)
 "בראשית ברא אלקים"... דהנה ידוע כל פועל אומן מקדים במחשבתו לעשות דבר הנפעל בכדי להשלים חסרונו באיזה דבר שנחסר לו ומקדים במחשבתו צורך הפעולה לטובתו, דרך משל אומן העושה כלי שעות שקורין זייגר, הנה מקדים צורך הכלי לטובתו, כי הוא חסר במה שאינו יודע עתיו ורגעיו, ועל ידי הכלי הזאת יושלם חסרונו, ובאם אינו עושה בשביל זה כגון שיש לו כלי כזאת, הנה עושה כדי למכור כי יחסר לו מן הממון המצטרך לטובתו ועושה כלי זה להשלים חסרונו בממון, הנה פועל כזה לא יקרא לו פועל אמת, כי אין פעולתו אמת, עושה הזייגר וכוונתו לדבר אחר, מה שאין כן הבורא ית"ש שלם בתכלית השלימות, לא עשה פעולתו להשלים חסרונו ח"ו כי אינו בעל חסרון, ואם כן כביכול לא הקדים את עצמו במחשבתו, רק עשה לטובת הפעולה בעצמה מדרך הטוב להטיב, זה נקרא פועל אמת שפעולתו אמת הבן...

ויוצא לנו מזה עיקר גדול באמונה, וצורך הודעה זו לתורה ולעבודה כיון שנודע לנו שהפועל הטוב ב"ה פעולתו להטיב לבריותיו, מזה נדע שכל ציווי התורה לטוב לנו כל הימים, שהבורא ב"ה שבראנו להטיב לנו הוא יודע את אשר טוב לנו בב' העולמים, על כן מחויבים אנחנו לקיים את כל אשר צונו ולמנוע מכל אשר הזהירנו בין והתבונן...

9) רמב"ם – הלכות תשובה, פרק ג, הלכה ד

אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר: עורו ישינים משנתכם, ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, ויחפשו במעשיכם, ויזירו בתשובה וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן...

10) דגל מחנה אפרים – פרשת נצבים (ליקוטים) [ר' משה חיים אפרים מסדילקוב זי"ע]

"ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ובחרת בחיים" (ל, טו). דהנה שמעתי קושיות הפילוסופים על מה שנודע שצריך האדם לילך בדרך הממוצע, והקשו איך ילך אדם בדרך הממוצע אם לא שמתחילה הוא הולך בדרך הימין עד תכליתו, ובדרך השמאל עד תכליתו, וזה אי אפשר בעבודת ה' יתברך? ונראה לי על דרך הידוע דמדת אמת היא מדה אמצעית, שהיא ראש תוך סוף, וכשאדם הולך בדרך זו במדה זו אין צריך לסוף כל אחד מן הקצוות, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה "הורגני ד' דרךך" (תהלים פו, יא) אך שקשה קושיות הפילוסופים, על זה אמר "אֶהְיֶה בְּאֶמְתָּךְ", ובזה הוא יכול לילך בדרך האמצעי שהיא דרך המישור. וזהו "ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע" שהם שני קצוות, אך "ובחרת בחיים" שהיא מדת אמת ובוזה יכול לילך בדרך הממוצע והבן.

11) במדבר (פנחס) – פרק כט, פסוק א [וע"ע פרשת אמור – פרק כג, פסוק כד]

וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מִלְאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:

12) שיטת האר"י¹ והגר"א – י"ג מדות של רחמים

(א) א-ל	(ב) רחום	(ג) וחנון	(ד) ארך	(ה) אפים	(ו) ורב חסד	(ז) ואמת
(ח) נוצר חסד	(ט) לאלפים	(י) נושא עוון	(יא) ופשע	(יב) וחסאה	(יג) ונקה	

13) Derashot HaRav, pg 98 - "An individual must be the same person on the street, at home, in the office, in his bedroom, and in shul as he is when he stands wrapped in his tallis during Ne'ilah..."

¹ שער הכוונות, דרושי ויעבור, דרוש ג'.